

Bruxelles, 11. srpnja 2023.
(OR. en)

11142/1/23
REV 1

ECOFIN 667
UEM 201
SOC 493
EMPL 344
COMPET 688
ENV 767
EDUC 280
RECH 312
ENER 403
JAI 913
GENDER 144
ANTIDISCRIM 138
JEUN 182
SAN 419

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. preth. dok.:	11142/23
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 612 final
Predmet:	PREPORUKA VIJEĆA o Nacionalnom programu reformi Italije za 2023. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Italije za 2023.

Za delegacije se u prilogu nalazi navedeni nacrt preporuke Vijeća, o kojem su raspravljali Vijeće i Europsko vijeće na temelju prijedloga Komisije COM(2023) 612 final.

PREPORUKA VIJEĆA

od ...

o Nacionalnom programu reformi Italije za 2023. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Italije za 2023.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža², a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

² SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća³ kojom je uspostavljen Mehanizam za oporavak i otpornost („Mehanizam”) stupila je na snagu 19. veljače 2021. Mehanizmom se pruža financijska potpora državama članicama za provedbu reformi i ulaganja i generira fiskalni impuls koji će se financirati sredstvima Unije. U skladu s prioritetima europskog semestra Mehanizmom se doprinosi gospodarskom i uključivom oporavku i provedbi održivih reformi i ulaganja kojima se potiče rast, posebno reformi i ulaganja u cilju promicanja zelene i digitalne tranzicije i jačanja otpornosti gospodarstava država članica. Njime se pomaže i jačanju javnih financija te poticanju rasta i otvaranja radnih mjesta u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, poboljšanju teritorijalne kohezije unutar Unije i podupiranju kontinuirane provedbe europskog stupa socijalnih prava. Maksimalni financijski doprinos po državi članici u okviru Mehanizma ažuriran je 30. lipnja 2022., u skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241.

³ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.).

- (2) Komisija je 22. studenoga 2022. donijela Godišnji pregled održivog rasta za 2023., čime je označen početak europskog semestra 2023. za koordinaciju ekonomskih politika. Europsko vijeće potvrdilo je 23. ožujka 2023. prioritete Godišnjeg pregleda održivog rasta, koji se temelje na četirima dimenzijama konkurentne održivosti. Komisija je 22. studenoga 2022. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela i Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2023., u kojem je utvrđeno da je Italija jedna od država članica koja je možda pogođena neravnotežama ili za koju postoji rizik da bude pogođena neravnotežama i za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je 14. prosinca 2022. donijela mišljenje o nacrtu proračunskog plana Italije za 2023. Komisija je 22. studenoga 2022. donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2023., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načelâ europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 16. svibnja 2023. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja⁴ („Preporuka o europodručju za 2023.”), a 13. ožujka 2023. Zajedničko izvješće o zapošljavanju.
- (3) Iako gospodarstva Unije pokazuju iznimnu otpornost, geopolitički kontekst i dalje ima negativan utjecaj. Čvrsto stojeći uz Ukrajinu, Unija je svoj program gospodarske i socijalne politike usmjerila na smanjivanje negativnih posljedica energetske šokove na ranjiva kućanstva i poduzeća u kratkoročnom razdoblju te na nastavak rada na zelenoj i digitalnoj tranziciji, potpori održivom i uključivom rastu, očuvanju makroekonomske stabilnosti i povećanju otpornosti u srednjoročnom razdoblju. U velikoj je mjeri usmjerena i na povećanje konkurentnosti i produktivnosti Unije.

⁴ Preporuka Vijeća od 16. svibnja 2023. o ekonomskoj politici europodručja (SL C 180, 23.5.2023., str. 1).

- (4) Komisija je 1. veljače 2023. objavila komunikaciju naslovljenu „Industrijski plan u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope emisija” („Industrijski plan u okviru zelenog plana”). Cilj Industrijskog plana u okviru zelenog plana povećanje je konkurentnosti industrije Unije s nultom neto stopom emisija i podupiranje brzog prelaska na klimatsku neutralnost. Njime se dopunjuju postojeći napori u okviru europskog zelenog plana i plana REPowerEU. Njegov je cilj također omogućiti poticajnije okruženje za povećanje Unijinih proizvodnih kapaciteta za tehnologije i proizvode s nultom neto stopom emisija koji su potrebni za ostvarenje Unijinih ambicioznih klimatskih ciljeva te osigurati pristup relevantnim kritičnim sirovinama, među ostalim diversifikacijom nabave, primjerenim iskorištavanjem geoloških resursa u državama članicama i maksimalnim povećanjem recikliranja sirovina. Industrijski plan u okviru zelenog plana temelji se na četiri stupa: predvidljivom i pojednostavnjenom regulatornom okruženju, bržem pristupu financijskim sredstvima, unapređenju vještina i otvorenoj trgovini za otporne lance opskrbe. U cilju rada na regulatornom okviru za poticanje rasta Komisija je 16. ožujka 2023. objavila dodatnu komunikaciju naslovljenu „Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.”, koja se temelji na devet pokretača konkurentnosti koji se međusobno dopunjuju. U njoj se utvrđuju prioritete politike koji se odnose na aktivno osiguravanje strukturnih poboljšanja, dobro usmjerena ulaganja i regulatorne mjere za dugoročnu konkurentnost Unije i njezinih država članica. Preporuke navedene u nastavku doprinose ostvarenju tih prioriteta.

- (5) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2023. razvijati u skladu s provedbom Mehanizma. Potpuna provedba planova za oporavak i otpornost i dalje je ključna za ostvarenje prioriteta politika u okviru europskog semestra jer se planovi odnose na sve relevantne preporuke ili na znatan dio relevantnih preporuka za pojedinu zemlju izdanih posljednjih godina. Preporuke za pojedinu zemlju iz 2019., 2020. i 2022. i dalje su jednako relevantne za planove za oporavak i otpornost koji su revidirani, ažurirani ili izmijenjeni u skladu s člancima 14., 18. i 21. Uredbe (EU) 2021/241.
- (6) Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća⁵ („Uredba o planu REPowerEU”) donesena je 27. veljače 2023. u cilju postupnog ukidanja ovisnosti Unije o uvozu fosilnih goriva iz Rusije. To će doprinijeti energetske sigurnosti i diversifikaciji opskrbe energijom u Uniji, dok će se istodobno povećavati uvođenje energije iz obnovljivih izvora, kapaciteti za skladištenje energije i energetska učinkovitost. Uredbom o planu REPowerEU državama članicama omogućuje se da u svoje nacionalne planove za oporavak i otpornost dodaju novo poglavlje o planu REPowerEU kako bi financirale ključne reforme i ulaganja kojima će se doprinijeti ostvarenju ciljeva plana REPowerEU. Tim reformama i ulaganjima doprinijet će se i povećanju konkurentnosti industrije Unije s nultom neto stopom emisija, kako je navedeno u Industrijskom planu u okviru zelenog plana, i provedbi preporuka za pojedinu zemlju koje se odnose na energetiku i upućene su državama članicama 2022. i, ako je primjenjivo, 2023. Uredbom o planu REPowerEU uvodi se nova kategorija bespovratne financijske potpore koja se državama članicama stavlja na raspolaganje za financiranje novih reformi i ulaganja u energetici u okviru njihovih planova za oporavak i otpornost.

⁵ Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2021/241 u pogledu poglavlja o planu REPowerEU u planovima za oporavak i otpornost i o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013, (EU) 2021/1060 i (EU) 2021/1755 te Direktive 2003/87/EZ (SL L 63, 28.2.2023., str. 1.).

- (7) Komisija je 8. ožujka 2023. donijela Komunikaciju o smjernicama za fiskalnu politiku u 2024. („Komunikacija od 8. ožujka 2023.“). Cilj joj je državama članicama pomoći u pripremi programa stabilnosti i konvergencije i tako poboljšati koordinaciju politika. Komisija je podsjetila da će se opća klauzula o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu deaktivirati krajem 2023. U razdoblju 2023. – 2024. pozvala je na provedbu fiskalnih politika kojima se osigurava srednjoročna održivost duga i održivo povećava potencijalni rast te je pozvala države članice da u svojim programima stabilnosti i konvergencije za 2023. navedu kako će svojim fiskalnim planovima osigurati usklađenost s referentnom vrijednosti od 3 % bruto domaćeg proizvoda (BDP) utvrđenu Ugovorom te osigurati uvjerljivo i kontinuirano smanjenje duga ili zadržavanje duga na razboritim razinama u srednjoročnom razdoblju. Komisija je države članice pozvala i da postupno ukinu nacionalne fiskalne mjere uvedene za zaštitu kućanstava i poduzeća od naglog porasta cijena energije, počevši od najmanje ciljanih mjera. Navela je da bi, bude li mjere potpore trebalo produljiti zbog novih pritisaka na cijene energije, države članice takve mjere trebale bolje usmjeriti na ranjiva kućanstva i poduzeća. Komisija je navela da bi fiskalne preporuke bile kvantificirane i diferencirane. Nadalje, kao što je predloženo u njezinoj Komunikaciji od 9. studenoga 2022. o smjernicama za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a, fiskalne preporuke izradile bi se na temelju neto primarnih rashoda. Preporučila je da sve države članice nastave štititi ulaganja koja financira država i osiguraju djelotvorno korištenje sredstava iz Mehanizma i drugih fondova Unije, posebno za potrebe ciljeva zelene i digitalne tranzicije i otpornosti. Komisija je navela da će Vijeću predložiti pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita u proljeće 2024. na temelju podataka o realizaciji za 2023., u skladu s postojećim pravnim odredbama.

- (8) Komisija je 26. travnja 2023. predstavila zakonodavne prijedloge za provedbu opsežne reforme Unijinih pravila gospodarskog upravljanja. Glavni je cilj tih prijedloga ojačati održivost javnog duga i reformama i ulaganjima promicati održiv i uključiv rast u svim državama članicama. Komisija svojim prijedlozima želi unaprijediti nacionalnu odgovornost, pojednostavniti okvir i pozornost u većoj mjeri usmjeriti na srednjoročno razdoblje, u kombinaciji s djelotvornom i koherentnijom provedbom. U skladu sa zaključcima Vijeća od 14. ožujka 2023. o smjernicama za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a cilj je da se zakonodavni rad dovrši 2023.
- (9) Italija je 30. travnja 2021. Komisiji dostavila svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241. Na temelju članka 19. Uredbe (EU) 2021/241 Komisija je ocijenila relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i koherentnost plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje iz Priloga V. toj uredbi. Vijeće je 13. srpnja 2021. donijelo Provedbenu odluku o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Italije⁶. Isplata obroka ovisi o donošenju odluke Komisije, u skladu s člankom 24. stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/241, u kojoj se navodi da je Italija u zadovoljavajućoj mjeri ostvarila relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u Provedbenoj odluci Vijeća. Ostvarenje u zadovoljavajućoj mjeri podrazumijeva da postizanje prethodnih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti nije poništeno.
- (10) Italija je 2. svibnja 2023. Komisiji dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2023. i svoj Program stabilnosti za 2023., u skladu s člankom 4. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1466/97. Zbog njihove uzajamne povezanosti ta su dva programa ocijenjena zajedno. U skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241, u Nacionalnom programu reformi za 2023. uzima se u obzir i polugodišnje izvješće Italije o napretku ostvarenom u provedbi plana za oporavak i otpornost.

⁶ ST 10160/21 INIT, ST 10160/21 ADD 1, ST 10160/21 ADD 1 REV 1, ST 10160/21 ADD 1 REV 2, ST 10160/21 ADD 1 REV 2 COR 1.

- (11) Komisija je 24. svibnja 2023. objavila Izvješće za Italiju za 2023. U njemu je ocijenjen napredak Italije u smislu relevantnih preporuka za tu zemlju koje je Vijeće donijelo u razdoblju od 2019. do 2022. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Italije. Na temelju te analize u tom izvješću utvrđeni su nedostaci u odnosu na izazove koji nisu obuhvaćeni ili su samo djelomično obuhvaćeni planom za oporavak i otpornost, kao i novi i predstojeći izazovi. Ocijenjen je i napredak Italije u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina i smanjenja siromaštva, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

(12) Komisija je provela detaljno preispitivanje za Italiju u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011 i objavila rezultate 24. svibnja 2023. Komisija je zaključila da u Italiji postoje prekomjerne makroekonomske neravnoteže. Naime, iako je postignut određen napredak, i dalje su prisutne slabosti povezane s visokim državnim dugom i slabim rastom produktivnosti u kontekstu nestabilnosti na tržištu rada i određenih slabosti na financijskim tržištima, što ima prekogranični učinak. Dugogodišnje slabosti Italije posljednjih su se godina donekle smanjile, ali su i dalje znatne i ne očekuje se da će brzo biti uklonjene. Stalan niski rast produktivnosti ključan je uzrok dugotrajnog slabog gospodarskog rasta Italije, što usporava razduživanje državnog duga, smanjuje mogućnosti zapošljavanja i utječe na bilance banaka. Udio državnog duga dodatno se smanjio 2022. u kontekstu gospodarskog oporavka. Međutim, i dalje je visok i znatan je izazov za fiskalnu održivost. Predviđa se da će se udio javnog duga dodatno smanjiti do 2024., ali će se u srednjoročnom razdoblju povećati ako izostanu mjere konsolidacije. Vlada je provela dodatne mjere za potporu otpornosti financijskog sektora i neprihodonosni krediti znatno su se smanjili, ali su banke i dalje znatno izložene riziku države. Postignut je određeni napredak u pogledu politika za uklanjanje neravnoteža, ali su potrebni trajni naponi, a provedba plana za oporavak i otpornost i dalje je ključni prioritet politike jer uključuje sveobuhvatne reforme i znatna ulaganja. Kako bi se visoki državni dug stabilno smanjivao, u kontekstu sve većih troškova servisiranja duga te troškova povezanih sa starenjem stanovništva, potreban je višestrani pristup koji se temelji na razboritim fiskalnim politikama s odgovarajućim primarnim suficitima te ulaganjima i reformama kojima se potiče rast, većoj poreznoj disciplini te učinkovitoj upotrebi nacionalnih i Unijinih resursa. Italija se suočava s izazovima za koje bi, uz nastavak snažne provedbe plana za oporavak i otpornost, bili korisni dodatni naponi u području politika, posebno u području oporezivanja, fiskalnog okvira i mirovinskih sustava te u području demografije, tržišta rada i energetike.

- (13) Prema podacima koje je potvrdio Eurostat, deficit opće države u Italiji se s 9,0 % BDP-a u 2021. smanjio na 8,0 % BDP-a u 2022., dok je dug opće države pao sa 149,9 % BDP-a krajem 2021. na 144,4 % BDP-a krajem 2022. Komisija je 24. svibnja 2023. objavila izvješće na temelju članka 126. stavka 3. Ugovora. U tom je izvješću razmotreno proračunsko stanje Italije jer je njezin deficit opće države 2022. premašio referentnu vrijednost od 3 % BDP-a utvrđenu Ugovorom, dok je njezin dug opće države premašio referentnu vrijednost od 60 % BDP-a utvrđenu Ugovorom i nije se poštovalo referentno mjerilo za smanjenje duga. U izvješću je zaključeno da kriterij deficita i duga nije ispunjen. U skladu s Komunikacijom od 8. ožujka 2023. Komisija nije predložila pokretanje novih postupaka u slučaju prekomjernog deficita u proljeće 2023. Komisija je zatim navela da će Vijeću predložiti pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita u proljeće 2024. na temelju podataka o realizaciji za 2023. Italija bi to trebala uzeti u obzir pri izvršenju svojeg proračuna za 2023. i pripremi nacrtu svojeg proračunskog plana za 2024.

(14) Na saldo opće države utjecao je novi statistički tretman nekih poreznih odbitaka za obnovu stambenih nekretnina, koji se sada bilježe kao kapitalni transferi i uglavnom su obračunani u razdoblju 2021. – 2022.⁷ Na njega su utjecale i mjere fiskalne politike poduzete radi ublažavanja gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energije. U 2022. te su mjere fiskalne politike koje su utjecale na smanjenje prihoda uključivale mjere za kontrolu općih naknada za sustav u sektorima električne energije i plina, smanjenje stope PDV-a na plin, smanjenje trošarina na cijene goriva, smanjenje doprinosa za socijalno osiguranje za radnike ispod određenog dohodovnog praga, dok su mjere fiskalne politike koje su utjecale na povećanje rashoda uključivale subvencije elektroenergetskim i plinskim poduzećima, proširenje „socijalnog bonusa” za račune za električnu energiju i plin za kućanstva s niskim prihodima, naknade za radnike, umirovljenike i nezaposlene osobe koje se temelje na provjeri materijalnog stanja te povećanje starosnih mirovina za 2 % u listopadu 2022., prije zakonske indeksacije na stopu inflacije koja uobičajeno dopijeva 2023. Trošak tih mjera djelomično je kompenziran novim porezima na neočekivanu dobit proizvođača i opskrbljivača energije i prihoda od mehanizma za kompenzaciju cijene električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora te od primjene mehanizma kompenzacije u sektoru električne energije, za koje se smatra da provode Uredbu Vijeća (EU) 2022/1854⁸ o hitnoj intervenciji za rješavanje pitanja visokih cijena energije. Komisija procjenjuje da je u 2022. neto proračunski trošak tih mjera iznosio 2,5 % BDP-a. Na saldo opće države utjecao je i proračunski trošak pružanja privremene zaštite raseljenim osobama iz Ukrajine, procijenjen na 0,1 % BDP-a 2022. Istodobno je procijenjeni trošak privremenih hitnih mjera uvedenih zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19 pao s 3,4 % u 2021. na 1,1 % BDP-a u 2022. jer je vlada postupno ukinula većinu mjera poduzetih kao odgovor na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19.

⁷ Novi statistički tretman upućivao je na povećanje deficita za 1,8 postotnih bodova BDP-a u 2021. Procjenjuje se da su 2022. porezni odbici obuhvaćeni novim statističkim tretmanom imali učinak povećanja deficita od 2,6 postotnih bodova BDP-a.

⁸ Uredba Vijeća (EU) 2022/1854 od 6. listopada 2022. o hitnoj intervenciji za rješavanje pitanja visokih cijena energije (SL L 261 I, 7.10.2022., str. 1.).

- (15) Vijeće je 18. lipnja 2021. preporučilo Italiji⁹ da u 2022. iskoristi Mehanizam za financiranje dodatnih ulaganja za potporu oporavku, uz provedbu razborite fiskalne politike. Nadalje, Vijeće je Italiji preporučilo da očuva ulaganja koja financira država. Vijeće je Italiji preporučilo i da ograniči rast tekućih rashoda koje financira država.
- (16) Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike¹⁰ bio je u 2022. poticajan, na –3,2 % BDP-a. Italija je u skladu s preporukom Vijeća nastavila pružati potporu oporavku ulaganjima koja su financirana sredstvima iz Mehanizma. Rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma i sredstvima iz drugih fondova Unije iznosili su 0,9 % BDP-a u 2022. (0,4 % BDP-a u 2021.). Ulaganja koja financira država imala su neutralan učinak na smjer fiskalne politike¹¹. Italija je stoga, u skladu s preporukom Vijeća, očuvala ulaganja koja financira država. Ujedno je rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez novih mjera na strani prihoda) imao ekspanzivan učinak od 2,4 postotna boda na smjer fiskalne politike. Taj znatan ekspanzivni učinak uključivao je dodatni učinak mjera fiskalne politike poduzetih za ublažavanje gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energije (dodatni neto proračunski trošak od 2,2 % BDP-a) i troškova pružanja privremene zaštite raseljenim osobama iz Ukrajine (0,1 % BDP-a). Italija je stoga u dovoljnoj mjeri zadržala pod kontrolom rast tekućih rashoda koje financira država.

⁹ Preporuka Vijeća od 18. lipnja 2021. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Italije za 2021. (SL C 304, 29.7.2021., str. 53.).

¹⁰ Smjer fiskalne politike mjeri se kao promjena primarnih rashoda (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda), isključujući privremene hitne mjere uvedene zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19, ali uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratna sredstva) iz Mehanizma i sredstvima iz drugih fondova Unije, u odnosu na srednjoročni potencijalni rast. Za više detalja vidjeti okvir 1 u tablicama s fiskalnim statističkim podacima.

¹¹ Predviđa se da će učinak ostalih kapitalnih rashoda koje financira država biti ekspanzivan i iznositi 0,3 postotna boda BDP-a. To se objašnjava povećanjem rashoda povezanih s poreznim odbitcima za obnovu zgrada, koji se bilježe kao kapitalni transfer.

- (17) Makroekonomski scenarij na kojem se temelje proračunske projekcije u Programu stabilnosti za 2023. u skladu je s Komisijinom proljetnom prognozom i za 2023. i za 2024. Vlada predviđa da će se realni BDP povećati za 1,0 % u 2023. i za 1,5 % u 2024. Za usporedbu, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se nešto veći rast realnog BDP-a, od 1,2 %, u 2023. i nešto niži, od 1,1 %, u 2024., uglavnom zbog manjeg doprinosa ulaganja, za koja vlada predviđa da će rasti za 3,4 % u odnosu na prethodnu godinu, dok Komisija predviđa rast od 1,4 %.
- (18) Vlada u Programu stabilnosti za 2023. očekuje da će se deficit opće države u 2023. smanjiti na 4,5 % BDP-a. Smanjenje u 2023. uglavnom je posljedica smanjenja kapitalnih transfera povezanih s poreznim odbitcima radi potpore privatnim ulaganjima u energetske učinkovitost zgrada, smanjenja naknada zaposlenicima zbog retroaktivnog produljenja ugovora o javnoj nabavi za razdoblje 2019. – 2021., za koje je znatan dio dospjelih nepodmirenih obveza zabilježen 2022., smanjenja subvencija na proizvodnju u kombinaciji s nižim poreznim odbitcima za elektroenergetska i plinska poduzeća te nižih rashoda za kamate, što se uglavnom objašnjava nižim prinosima na državne obveznice indeksirane za inflaciju. Prema Programu stabilnosti za 2023. očekuje se da će se udio duga opće države u BDP-u smanjiti sa 144,4 % BDP-a krajem 2022. na 142,1 % BDP-a krajem 2023. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se državni deficit od 4,5 % BDP-a za 2023. To je u skladu s deficitom predviđenim u Programu stabilnosti za 2023. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se niži udio duga opće države u BDP-u, od 140,4 % krajem 2023. Razlika je rezultat snažnijeg rasta nominalnog BDP-a u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023.

(19) Očekuje se da će na saldo opće države u 2023. i dalje utjecati mjere poduzete radi ublažavanja gospodarskih i socijalnih posljedica povećanja cijena energije. Te mjere obuhvaćaju produljene mjere iz 2022., osobito subvencije za elektroenergetska i plinska poduzeća, mjere za kontrolu općih naknada za sustav u sektoru plina, smanjenje stope PDV-a na plin i smanjenje doprinosa za socijalno osiguranje za radnike ispod određenog dohodovnog praga, i nove mjere kao što je bonus za grijanje za sva kućanstva za razdoblje od listopada do prosinca 2023. Trošak tih mjera i dalje se djelomično kompenzira porezima na neočekivanu dobit proizvođača i opskrbljivača energije. Uzimajući u obzir te prihode, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se da će u 2023. neto proračunski trošak tih mjera potpore iznositi 1,0 % BDP-a¹². Većina mjera u 2023. usmjerena je na najranjivija kućanstva ili poduzeća, iako većina mjera energetske potpore ne šalje jasan cjenovni signal da se smanji potražnja za energijom i poveća energetska učinkovitost. Stoga se u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. procjenjuje da će iznos ciljanih mjera potpore koji treba uzeti u obzir pri ocjeni usklađenosti s Preporukom Vijeća od 12. srpnja 2022.¹³ iznositi 0,7 % BDP-a u 2023. (u usporedbi s 1,2 % BDP-a u 2022.). Naposljetku, očekuje se da će saldu opće države 2023. pogodovati potpuno ukidanje privremenih hitnih mjera uvedenih zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19, koje su procijenjene na 1,1 % BDP-a.

¹² Taj iznos predstavlja razinu godišnjih proračunskih troškova tih mjera, uključujući tekuće prihode i rashode te, prema potrebi, mjere za kapitalne rashode.

¹³ Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2022. o Nacionalnom programu reformi Italije i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Italije za 2022. (SL C 334, 1.9.2022., str. 96.).

- (20) U svojoj Preporuci od 12. srpnja 2022. Vijeće je preporučilo da Italija u 2023. osigura razboritu fiskalnu politiku, posebno ograničavanjem rasta primarnih tekućih rashoda koje financira država ispod srednjoročnog potencijalnog rasta proizvodnje¹⁴, uzimajući u obzir stalnu privremenu i ciljanu potporu kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanje cijena energije te osobama koje bježe iz Ukrajine. Italija bi se istodobno trebala pripremiti za prilagodbu postojeće potrošnje u skladu s razvojem situacije. Italiji je bilo preporučeno i da poveća javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetske sigurnost uzimajući u obzir inicijativu REPowerEU, među ostalim iskorištavanjem sredstava iz Mehanizma i drugih fondova Unije.

¹⁴ Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2023. procjenjuje se da će srednjoročni (prosječni desetogodišnji) potencijalni rast proizvodnje Italije iznositi 6,4 % u nominalnom smislu.

(21) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se da će u 2023. smjer fiskalne politike biti kontrakcijski (+2,6 % BDP-a), u kontekstu visoke inflacije. To je u skladu s ekspanzivnim smjerom fiskalne politike u 2022. (-3,2 % BDP-a). Predviđa se da će rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda) u 2023. imati kontrakcijski učinak od 0,9 % BDP-a na smjer fiskalne politike. Stoga je predviđeni rast primarnih tekućih rashoda koje financira država u skladu s Preporukom Vijeća od 12. srpnja 2022. Predviđeni kontrakcijski učinak primarnih tekućih rashoda koje financira država u osnovi je rezultat smanjenog troška (za 1,5 postotnih bodova BDP-a) mjera potpore (ciljanih i neciljanih) kućanstvima i poduzećima kao odgovor na povećanja cijena energije. Glavni su pokretači rasta primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez novih mjera na prihodovnoj strani) povećanje rashoda za mirovine zbog djelomične indeksacije na inflaciju iz prethodne godine¹⁵ i dodatna nedavno donesena smanjenja poreznog opterećenja za radnike s niskim i srednjim dohotkom. Predviđa se da će rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma i sredstvima iz drugih fondova Unije u 2023. iznositi 1,4 % BDP-a, a da će ulaganja koja financira država imati ekspanzivan učinak na smjer fiskalne politike od 0,1 postotnih bodova¹⁶. Stoga Italija planira financirati dodatna ulaganja sredstvima iz Mehanizma i drugih fondova Unije i predviđa se da će očuvati ulaganja koja financira država. Planira financirati javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetska sigurnost, kao što su ulaganja u željezničku mrežu, energiju iz obnovljivih izvora, vodik, elektroenergetske mreže i održivu mobilnost, zaštitu tla i vodnih resursa te ulaganja povezana s infrastrukturom oblaka za javnu upravu, koja se djelomično financiraju iz Mehanizma i drugih fondova Unije. S obzirom na razorne poplave koje su Italiju pogodile u svibnju 2023. trošak izravne hitne potpore povezane s tim poplavama uzet će se u obzir u naknadnim procjenama usklađenosti i u načelu će se smatrati jednokratnim i privremenim mjerama¹⁷.

¹⁵ Zakonom br. 197/2022 predviđa se djelomična revizija mehanizma indeksacije mirovina isplaćenih u razdoblju 2023. – 2024., čime se ograničava učinak inflacije na proračunske projekcije.

¹⁶ Predviđa se da će učinak ostalih kapitalnih rashoda koje financira država biti kontrakcijski i iznositi 2,3 postotna boda BDP-a. To se objašnjava očekivanim smanjenjem potrošnje za porezne odbitke za obnovu zgrada.

¹⁷ Za definiciju jednokratne mjere vidjeti Izvješće Europske komisije o javnim financijama u ekonomskoj i monetarnoj uniji (EMU) za 2015.

- (22) Prema Programu stabilnosti za 2023. očekuje se da će se deficit opće države u 2024. smanjiti na 3,7 % BDP-a. Smanjenje u 2024. uglavnom odražava smanjenje rashoda za intermedijarnu potrošnju i za porezne odbitke elektroenergetskim i plinskim poduzećima. Prema Programu stabilnosti za 2023. očekuje se da će se krajem 2024. udio duga opće države u BDP-u smanjiti na 141,4 %. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se državni deficit od 3,7 % BDP-a u 2024. To je u skladu s deficitom predviđenim u Programu stabilnosti za 2023., iako Komisijina proljetna prognoza 2023. ne uključuje planirane mjere za povećanje deficita u iznosu od 0,2 % BDP-a, o kojima pojedinosti još nisu poznate. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se manji udio duga opće države u BDP-u, od 140,3 % krajem 2024. Razlika je rezultat snažnijeg rasta nominalnog BDP-a u Komisijinoj prognozi.
- (23) U Programu stabilnosti za 2023. predviđa se postupno ukidanje svih mjera energetske potpore u 2024. Komisija pretpostavlja i potpuno ukidanje mjera energetske potpore tijekom 2024. To se temelji na pretpostavci da neće biti novih povećanja cijene energije.

- (24) U Uredbi (EZ) br. 1466/97 poziva se na godišnje poboljšanje strukturnog proračunskog salda prema srednjoročnom proračunskom cilju, s 0,5 % BDP-a kao mjerilom¹⁸. S obzirom na fiskalnu održivost i potrebu za smanjenjem deficita na razinu ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a utvrđene Ugovorom, Komisija smatra da bi za 2024. bilo primjereno poboljšanje strukturnog salda od najmanje 0,7 % BDP-a. Kako bi se postiglo to poboljšanje, i u skladu s metodologijom Komisije, rast neto primarnih rashoda koje financira država ne bi u 2024. smio biti veći od 1,3 %, što se navodi i u ovoj Preporuci. Istodobno bi trebalo postupno ukinuti preostale mjere energetske potpore (koje Komisija trenutačno procjenjuje na 1,0 % BDP-a u 2023.), ako to dopuštaju kretanja energetske tržišta i počevši od mjera koje su najmanje ciljane, a s time povezane uštede trebalo bi iskoristiti za smanjenje državnog deficita. Prema Komisijinim procjenama to bi dovelo do rasta neto primarnih rashoda manjeg od preporučenoga za 2024.
- (25) Uz pretpostavku nepromijenjenih politika, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2023. predviđa se rast neto primarnih rashoda koje financira država od 0,8 % u 2024., što je niže od preporučene stope rasta. S obzirom na razorne poplave koje su Italiju pogodile u svibnju 2023. trošak izravne hitne potpore povezane s tim poplavama uzet će se u obzir u naknadnim procjenama usklađenosti i u načelu će se smatrati jednokratnim i privremenim mjerama.
- (26) Prema Programu stabilnosti za 2023. očekuje se da će se državna ulaganja povećati s 3,3 % BDP-a u 2023. na 3,8 % BDP-a u 2024. Veća ulaganja rezultat su većih ulaganja koje financira država i ulaganja koje financira Unija, među ostalim u okviru Mehanizma. U Programu stabilnosti za 2023. upućuje se na reforme i ulaganja za koje se očekuje da će doprinijeti fiskalnoj održivosti te održivom i uključivom rastu. Te reforme i ulaganja uključuju reformu zakona o javnoj nabavi, koja je također dio plana za oporavak i otpornost, te poreznog sustava uključenog u zakon o davanju ovlasti iz ožujka 2023. („zakon o davanju ovlasti u području porezne reforme”).

¹⁸ Člankom 5. Uredbe (EZ) br. 1466/97 također se zahtijeva prilagodba za više od 0,5 % BDP-a za države članice čija razina duga prelazi 60 % BDP-a ili koje imaju znatne rizike u pogledu održivosti sveukupnog duga.

- (27) U Programu stabilnosti za 2023. navedeni su srednjoročni fiskalni ciljevi do 2026. Prema Programu stabilnosti za 2023. očekuje se da će se deficit opće države smanjiti na 3,0 % BDP-a u 2025. te na 2,5 % do 2026. Stoga se planira da deficit opće države neće prijeći 3 % BDP-a od 2025. Prema Programu stabilnosti za 2023. očekuje se da će se udio duga opće države u BDP-u smanjiti sa 141,4 % BDP-a krajem 2024. na 140,4 % BDP-a do kraja 2026.
- (28) Porezno opterećenje rada u Italiji i dalje je visoko na svim razinama dohotka u usporedbi s drugim državama članicama, unatoč smanjenju poreza na osobni dohodak uvedenom 2022. Osim toga, proširenje sustava paušalnog oporezivanja na samozaposlene osobe izaziva zabrinutost u pogledu pravednosti i učinkovitosti poreznog sustava. Uvođenjem novog režima paušalnih stopa za povećanje zarade za 2023. povećala se složenost sustava. Vlada je u ožujku 2023. donijela novi zakon o davanju ovlasti za opću reformu poreznog sustava („zakon o davanju ovlasti u području porezne reforme”). Očekuje se da će se tim zakonom ukloniti neke dugotrajne slabosti, među ostalim smanjenjem poreza na rad te racionalizacijom i pojednostavnjenjem poreznih rashoda i poreza na dobit. Pri provedbi te reforme ključno je očuvati progresivnost poreznog sustava, smanjiti složenost, povećati poticaje za rad, ojačati poreznu disciplinu i osigurati proračunsku neutralnost. U tom smislu postoji potencijal za povećanje prihoda iz drugih izvora koji manje štete rastu, kao što su nekretnine, PDV i odobrenja za upotrebu državne imovine na obali kako bi se na proračunski neutralan način smanjilo porezno opterećenje rada. Ima i prostora za bolje osmišljavanje poreza za zaštitu okoliša, kojima se unatoč relativno visokim prihodima ne promiče u dovoljnoj mjeri prelazak na čišće tehnologije, među ostalim i zbog raširene upotrebe subvencija sa štetnim posljedicama za okoliš. Nadalje, važno je riješiti dugotrajan problem koji nije obuhvaćen zakonom o davanju ovlasti u području porezne reforme, odnosno uglavnom zastarjele katastarske vrijednosti koje služe kao osnova za izračun poreza na nekretnine.

(29) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.2. iz Priloga V. toj uredbi plan za oporavak i otpornost sadržava opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno nadopunjuju i koje treba provesti do 2026. Provedba plana za oporavak i otpornost Italije u tijeku je, ali uza sve veći rizik od kašnjenja. Italija je podnijela tri zahtjeva za plaćanje ukupne vrijednosti od 42 milijarde EUR za ostvarenu 151 ključnu etapu i ciljnu vrijednost iz plana (navedeni se iznos odnosi na prva dva zahtjeva za plaćanje, a treći se ocjenjuje). Brza provedba plana za oporavak i otpornost i dogovor o njegovoj izmjeni izrazito su važni zbog privremene prirode Mehanizma, koji traje do 2026. Važno je da Italija ojača administrativne kapacitete, posebno na podnacionalnoj razini, kako bi nastavila ispunjavati obveze iz plana za oporavak i otpornost, a učinkovit i potpuno operativan okvir upravljanja i dalje je ključan za neometanu i pravodobnu provedbu tog plana. Stoga je i dalje od iznimne važnosti rano utvrditi moguća kašnjenja i probleme u provedbi te pravodobno poduzeti mjere za njihovo rješavanje. Italija je u skladu s člankom 14. stavkom 6. Uredbe (EU) 2021/241 31. ožujka 2023. obavijestila o namjeri da iz Mehanizma zatraži dodatnu potporu u obliku zajma. U tijeku su pregovori o dopuni i poglavlju koje se odnosi na plan REPowerEU, iako Italija još nije podnijela službeni prijedlog. Brzo uključivanje novog poglavlja o planu REPowerEU u plan za oporavak i otpornost omogućit će financiranje dodatnih reformi i ulaganja za potporu strateškim ciljevima Italije u području energetike i zelene tranzicije. Sustavno i učinkovito uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera i drugih relevantnih dionika i dalje je važno za uspješnu provedbu plana za oporavak i otpornost, kao i drugih ekonomskih politika i politika zapošljavanja izvan okvira tog plana, kako bi se osigurala opća odgovornost za cjelokupni program politike.

- (30) Komisija je odobrila većinu programskih dokumenata kohezijske politike Italije u 2022. i jedan u 2023. Brza provedba programâ kohezijske politike, uz komplementarnost i sinergiju s planom za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, iznimno je važna za ostvarenje zelene i digitalne tranzicije, povećanje gospodarske i socijalne otpornosti te uravnotežen teritorijalni razvoj u Italiji.
- (31) Osim gospodarskih i socijalnih izazova obuhvaćenih planom za oporavak i otpornost i programima kohezijske politike, Italija se suočava s nizom dodatnih izazova povezanih s energetsom politikom i zelenom tranzicijom, posebno u pogledu uvođenja obnovljivih izvora energije, prijenosa plina, energetske učinkovitosti, pružanja i stjecanja zelenih vještina te održive mobilnosti.
- (32) Kapacitet za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora u protekloj se godini vrlo sporo povećavao, a udio fosilnih goriva u kombinaciji izvora energije i dalje je znatan. Kako bi se ubrzalo uvođenje obnovljivih izvora energije, Italija je donijela određene izmjene postojećeg okvira kojim se uređuje postupak izdavanja dozvola i odobrenja za obnovljive izvore energije. Potrebni su dodatni naponi kako bi se osigurala usklađenost administrativnog i zakonodavnog okvira na nacionalnoj i podnacionalnoj razini te njihova relevantnost za najsuvremeniju energetska tehnologija. Na primjer, sve povezane norme mogle bi se objediniti u jedinstveni tekst (*Testo unico*), a istodobno je potrebno ažurirati smjernice koje podnacionalna tijela slijede pri ocjenjivanju projekata. Naposljetku, potrebna su dodatna ulaganja za nadogradnju nacionalne mreže i izgradnju interkonekcija između kopna, Sicilije i Sardinije kako bi se omogućio očekivani veći proizvodni kapacitet i apsorbiralo povezano povećanje proizvodnje iz obnovljivih izvora.

- (33) I dalje su prisutna uska grla u plinskoj mreži. Italija razgovara o ulaganjima s partnerima iz sjeverne Afrike radi povećanja uvoznog kapaciteta postojećih plinovoda i spojnih plinovoda. To bi doprinijelo diversifikaciji uvoza, a time i jačanju sigurnosti opskrbe. Međutim, potrebna su daljnja ulaganja kako bi se uklonila uska grla u postojećoj domaćoj mreži koja nema kapacitet prijenosa za distribuciju novih količina plina s juga na sjever zemlje. Ulaganja u infrastrukturu za fosilna goriva treba ograničiti na ona koja su neophodna i osmisliti ih tako da budu otporna na buduće promjene kako bi se izbjeglo ovisnost o tehnologijama koje nisu u skladu s klimatskim ciljevima ili povećanje troškova energetske tranzicije.
- (34) U Italiji je od kolovoza 2022. do ožujka 2023. potrošnja prirodnog plina smanjena za 19 % u odnosu na prosječnu potrošnju plina u istom razdoblju u proteklih pet godina, što je više od ciljnog smanjenja od 15 % utvrđenog u Uredbi Vijeća (EU) 2022/1369¹⁹. Italija bi mogla nastaviti privremeno smanjivati potražnju za plinom do 31. ožujka 2024. u skladu s Uredbom Vijeća (EU) 2023/706²⁰. Potrebno je razmotriti mjere za povećanje energetske učinkovitosti zgrada. Fond zgrada u Italiji ima znatan potencijal za povećanje energetske učinkovitosti, posebno zbog velikog udjela starih i energetske intenzivnih zgrada. Postojeće mjere iz plana za oporavak i otpornost mogle bi se dopuniti mjerama kao što su ciljani programi poticaja za povećanje energetske učinkovitosti u zgradama s najlošijim energetske svojstvima, uključujući komercijalne zgrade i javne stambene objekte, pri čemu treba osigurati da te mjere koriste ranjivim kućanstvima i da se izbjegnu regresivni učinci. Te bi mjere posebno koristile malim i srednjim poduzećima te mikropoduzećima, koja često nemaju tehničke i financijske kapacitete za povećanje svoje energetske učinkovitosti. Te bi mjere doprinijele i smanjenju energetske siromaštva, na kojem bi se moglo dodatno raditi drugim mjerama, primjerice putem jedinstvenih kontaktnih točaka koje pružaju personalizirane usluge za uštedu energije. Bolji nadzor tržišta ekološkog dizajna i označivanja energetske učinkovitosti također bi doprinijeli povećanju energetske učinkovitosti.

¹⁹ Uredba Vijeća (EU) 2022/1369 od 5. kolovoza 2022. o koordiniranim mjerama za smanjenje potražnje za plinom (SL L 206, 8.8.2022., str. 1.).

²⁰ Uredba Vijeća (EU) 2023/706 od 30. ožujka 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2022/1369 u pogledu produljenja razdoblja za smanjenje potražnje kad je riječ o mjerama za smanjenje potražnje za plinom i pooštavanja obveze izvješćivanja i praćenja njihove provedbe (SL L 93, 31.3.2023., str. 1.).

- (35) Infrastrukturni nedostaci i subvencije sa štetnim posljedicama za okoliš, među ostalim za cestovni promet, i dalje su znatni i obeshrabruju prelazak na održivija prometna rješenja. Na primjer, prosječan broj mjesta za punjenje i dalje je ispod prosjeka Unije. Subvencije sa štetnim posljedicama za okoliš uključuju paušalno oporezivanje službenih automobila dostupnih za privatnu upotrebu i povrat trošarine na dizel koji se upotrebljava u teretnom prometu. Daljnji napori za izgradnju postaja za punjenje i ukidanje navedenih subvencija ključni su za konsolidaciju tržišta vozila s nultim emisijama.
- (36) Manjak radne snage i vještina u sektorima i zanimanjima koji su važni za zelenu tranziciju, uključujući proizvodnju te uvođenje i održavanje tehnologija s nultom neto stopom emisija, stvara prepreke prelasku na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija. Visokokvalitetni sustavi obrazovanja i osposobljavanja prilagođeni promjenjivim potrebama tržišta rada i ciljane mjere usavršavanja i prekvalifikacije bitni su za smanjenje nedostatka vještina te promicanje uključivanja na tržište rada i preraspodjele radne snage. Da bi se oslobodio neiskorišteni potencijal ponude radne snage, te mjere trebaju biti dostupne, posebno pojedincima te u sektorima i regijama na koje će zelena tranzicija najviše utjecati. U Italiji nedostaje radne snage u visokokvalificiranim i niskokvalificiranim zanimanjima koja su ključna za zelenu tranziciju. Istodobno potpora za osposobljavanje često ne dopire do radnika za koje je vjerojatnost da će biti pogođeni zelenom tranzicijom najveća. Nedostatak vještina za zelenu tranziciju u javnom sektoru, posebno na lokalnoj razini, koči i zelena ulaganja. Italija se suočava s velikim regionalnim razlikama koje bi se mogle pogoršati ako lokalna tržišta rada ne budu mogla iskoristiti mogućnosti zelene tranzicije. Osim toga, jačanje vještina za zelenu tranziciju, među ostalim vještina za održivo upravljanje tlom, ključno je u borbi protiv posljedica klimatskih promjena, posebno teških poplava i dugotrajnih suša.
- (37) Uzimajući u obzir Komisijinu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program stabilnosti za 2023. i njegovo je mišljenje²¹ navedeno u preporuci br. 1.

²¹ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

- (38) Imajući u vidu blisku međusobnu povezanost gospodarstava država članica europodručja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je državama članicama europodručja preporučilo da, među ostalim u okviru svojih planova za oporavak i otpornost, poduzmu sljedeće: i. očuvaju održivost duga i suzdrže se od pružanja široke potpore ukupnoj potražnji u 2023., bolje usmjere fiskalne mjere koje se poduzimaju za ublažavanje učinaka visokih cijena energije i razmotre odgovarajuće načine za okončanje potpore kada se pritisci na cijene energije smanje; ii. održavaju visoku razinu javnih ulaganja i promiču privatna ulaganja radi potpore zelenoj i digitalnoj tranziciji; iii. podupiru kretanja plaća kojima se ublažava gubitak kupovne moći i pritom ograniče sekundarne učinke na inflaciju, dodatno poboljšaju aktivne politike tržišta rada i poduzimaju mjere za rješavanje problema nedostatka vještina; iv. unaprijede poslovno okruženje i osiguraju da energetska potpora poduzećima bude troškovno učinkovita, privremena i usmjerena na poduzeća koja su sposobna opstati te da se njome zadrže poticaji za zelenu tranziciju; i v. očuvaju makrofinancijsku stabilnost i prate rizike te nastave s radom na dovršetku bankovne unije. Kada je riječ o Italiji, preporukama br. 1, 2 i 3 doprinosi se provedbi prve, druge i treće i četvrte preporuke iz Preporuke o europodručju za 2023.,
- (39) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i njezinu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi za 2023. i Program stabilnosti za 2023. Preporuke Vijeća donesene u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporuci br. 1. Politikama iz preporuke br. 1 doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s visokim državnim dugom i slabim rastom produktivnosti. Preporuka br. 2 doprinosi provedbi preporuke br. 1. Politikama iz preporuke br. 1 istodobno se doprinosi uklanjanju neravnoteža i provedbi preporuka iz Preporuke o europodručju za 2023., u skladu s uvodnom izjavom 38.,

PREPORUČUJE da Italija u 2023. i 2024. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. U 2023. i 2024. što prije postupno ukinuti hitne mjere energetske potpore koje su na snazi i ostvarene uštede iskoristiti za smanjenje državnog deficita. Budu li zbog novih povećanja cijena energije potrebne nove mjere potpore ili njihov nastavak, osigurati da takve mjere potpore budu usmjerene na ranjiva kućanstva i poduzeća, da budu fiskalno pristupačne te da očuvaju poticaje za smanjenje potrošnje energije.

Osigurati razboritu fiskalnu politiku, posebno ograničavanjem nominalnog povećanja neto primarnih rashoda koje financira država u 2024. na najviše 1,3 %²².

Očuvati javna ulaganja koja financira država i osigurati učinkovitu apsorpciju bespovratnih sredstava iz Mehanizma i sredstava iz drugih fondova Unije, osobito radi promicanja zelene i digitalne tranzicije.

U razdoblju nakon 2024. nastaviti provoditi srednjoročnu fiskalnu strategiju postupne i održive konsolidacije, u kombinaciji s ulaganjima i reformama koji potiču veću produktivnost i veći održivi rast, s ciljem postizanja razboritih srednjoročnih fiskalnih pozicija.

Dodatno smanjiti poreze na rad i povećati učinkovitost poreznog sustava donošenjem i pravilnom provedbom zakona o davanju ovlasti u području porezne reforme i pritom očuvati progresivnost poreznog sustava i povećati pravednost, posebno racionalizacijom i smanjenjem poreznih rashoda, uključujući PDV i subvencije sa štetnim posljedicama za okoliš, te pojednostavniti porezni zakon. Uskladiti katastarske vrijednosti s aktualnim tržišnim vrijednostima.

²² Procjenjuje se da to odgovara godišnjem poboljšanju strukturnog proračunskog salda od najmanje 0,7 % BDP-a za 2024., kako je opisano u uvodnoj izjavi 24.

2. Osigurati djelotvorno upravljanje i ojačati administrativne kapacitete, posebno na podnacionalnoj razini, kako bi se omogućila kontinuirana, brza i stabilna provedba plana za oporavak i otpornost. Brzo finalizirati poglavlje o planu REPowerEU kako bi ga što prije počela provoditi. Nastaviti brzu provedbu programâ kohezijske politike uz blisku komplementarnost i sinergiju s planom za oporavak i otpornost.
3. Smanjiti ovisnost o fosilnim gorivima. Pojednostavniti postupke izdavanja dozvola kako bi se ubrzala proizvodnja dodatne energije iz obnovljivih izvora i izgradile elektroenergetske interkonekcije za njezinu apsorpciju. Povećati kapacitet za unutarnji prijenos plina radi diversifikacije uvoza energije i jačanja sigurnosti opskrbe. Povećati energetska učinkovitost u stambenom i poslovnom sektoru, među ostalim s pomoću bolje usmjerenih programa poticaja, osobito najranjivijih kućanstava i zgrada s najlošijim energetskim svojstvima. Promicati održivu mobilnost, među ostalim ukidanjem subvencija sa štetnim posljedicama za okoliš i bržim uvođenjem postaja za punjenje. Pojačati napore na razini politika usmjerene na pružanje i stjecanje vještina i kompetencija potrebnih za zelenu tranziciju.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik
